

E. S. THOMSON — DRAG, HUMEK:

Mačka s smetišča.

(Dalje.)

ez nekaj tednov so mačice že prav razposajeno skakale okrog zaboja. Zajček pa je rad ali nerad čakal v gnezdu, da se povrnejo dozdevni bratci. Nesreča je hotela, da je prikrevsal nekega dne Jap na dvorišče. Za mlade mačke in njih igranje ni imel prav nič smisla. Zato je poklical zamorca in mu je naročil, naj postreli nepotrebno zalego. Zamorec pa hajd po puško in na lov. Druga za drugo so izginile ustreljene sirotke v špranjah med drvimi in kamenjem.

Prav takrat se prikaže vrhu plotu sivka z veliko podgano v gobčku. Ker je bilo zamorcu streljanje prav všeč, bi bil gotovo ustrelil tudi mamó. A izpreobrníl ga je pogled na podgano. Mačka, ki lovi podgane, naj živi! Mačka steče torej z bogatim plenom v gnezdo, pa pokliče mladiče. Teh pa ni in ni. Zajček niti ne pogleda mrtve podgane. Mamica še kliče, a namesto mačic se prikaže zgoraj ob zabojevem robu debela zamorčeva glava. Zamorec se začudi: »Mačka, zajček, podgana, hm, čudno!« pa pokrije zaboj s pokrovom in odnese ves skupaj svojemu gospodu.

»Naš zajček je,« pravi, »ki se je bil izgubil. Mačka ga je ukradla in ga je nesla mladičem za igračo.«

Jap je zaprl mačko in zajčka v prostorno kletko in ju je kazal ljudem kot srečno družino. To pa ni trpelo dolgo. Zajček je čez nekaj dni zbolel in poginil.

Mački ni posebno ugajalo v tisti kletki, zakaj vajena je bila svobode. In prav gotovo bi si bila poizkusila priboriti zlato svobodo. Ker se pa ni več plazila po smetišču in je dobivala redno hrano, se ji je še bolj izgledala lepa dlaka. Zato je sklenil Jap v svojem srcu, da vzame mačko s smetišča za svojo. Od tistega hipa se je pa pričelo za njo popolnoma novo življenje.

Življenje štev. 2.

Jap je bil kramar najnižje vrste. Tistih pet ali deset kanarčkov in vso ostalo golazen je imel sicer naprodaj, a kupcev ni hotelo biti. Zato sta Jap in zamorec često suho žvižgala. In ker Jap ni imel baš pretanke vesti, si je pomagal tudi s tem, da je zapiral pse bogatih meščanov. Nato je bilo čitati v listih: Izgubil se je tak in tak pes; pošteni najditelj dobi toliko in toliko dolarjev nagrade. — Pa je navezal Jap psa na vrvco in ga je odvedel h gospodarju. »Pošteno« zaslužene nagrade ni zavračal.

Prav tedaj, ko si je prisvojil Jap mačko s smetišča, se mu je porodila v betici velikanska misel. V velikih mestih prirejajo ljudje najrazličnejše razstave. Tu je razstava slik, tam je razstavljeno orodje, pa sadje in tudi psi in — mačke. In zakaj bi ne razstavili psov in mačk? Bogata, brezdelna gospoda pokupi marsikaj, kar navaden človek lahko pogreša. Zakaj bi si torej bogata gospoda za dober denar ne omislila psička redke grdobe ali mačke s pisano blestečo se dlako? V tistem mestu so prav tedaj pripravljali veliko mačjo razstavo. O tej nameri je zvedel tudi Jap. Pred davnim časom je čital nekje v listih, da dobijo mačke imenitno dlako, če jih hranimo z mastno hrano in če jih imamo na hladnem. Tisto opombo je Jap izrezal in je obesil izrezek na umazano steno svoje podzemeljske prodajalnice.

Jesen se je bila že umaknila zimi, in zunaj je gospodaril mraz. Jap in njegov zamorec sta postavila svoj kurnik z mačko ven na dvorišče pred vrata. Dan za dnem sta pitala nato mačko z oljnato pogačo in z ribjimij glavami. Zamorec je obenem tudi pridno snažil kurnik. In zgodilo se je, da je bila mačkina dlaka ob bogati hrani na mrzlem dvorišču bolj in bolj gosta in svetla. Pa tudi toľšče se je nabralo pod kožo, in naša znanka je bila sredi zime lepo okroglo rejena, gladka in tako krasno tigrasto pisana, da je bil Jap ves vesel svojega uspeha. Skoraj sem pozabil omeniti, da sta Jap in zamorec mačko sprala v milnici, da bi pregnala, kar je bilo živega v dlaki. Jap si je v svoji sreči domišljjal, da bo kdaj slaven izrejevalec in veletržec z mačkami.

»Sedaj jo pošljem na razstavo,« tako je modroval Jap. In zamorcu je bilo všeč. Da bi bil učinek na razstavi čim večji, je sklenil Jap v svoji visokostremeči kramarski duši, da dobi mačka primerno ime. »Veš, dragi moj,« je govoril zamorcu, »ime je velikega pomena. Rekla ji bova »Kneginja«, »Kraljica«, »Veličanstvo« ali kaj podobnega. In še kakšen pridevek bi ne bil odveč. Veš, ljudje gledajo bolj na ime kakor na stvar.« In sta se domenila, da jo imenujeta zamorcu na čast »Kraljica iz Afrike«.

Pa to še ni bilo vse. Jap in njegov sluga sta sestavila tudi natančen imenik vseh »slavnih« pradedov naše mačke. Ti da so baje živeli na kraljevskih dvorih ali vsaj v visokih hišah. In raztegnila sta to rodopisno vrsto tja do časa Faraonov, ki so vladali Egiptu več tisoč let pred Kristom. Pri vsem tem opravilu jima je bila kosmata vest popolnoma mirna.

Japov zamorec je bil njega dni sluga pri odličnem brivcu. Znal se je za potrebo dobro priklanjati in sukati med gospodo. Jap pa je bil prav neznamen, grbast dedec. Zato se je odločil, da pošlje zamorca z mačko na razstavišče.

Jap je prekipeval zadovoljstva in je zidal gradove visoko nad oblake. Ob otvoritvi razstave se je pomešal med posetnike. Med množico visokih cilindrov in svetlih kočij ni prav nič sodila pokvečena postava v zanemarjeni obleki. In vratar mu je dovolil vstop, ker je mislil, da je

hlapec tega ali onega gospoda v cilindru. Japa ni vse to prav nič motilo. Poznali ga niso, in lahko se bo natihem napolnil s slavo in srečo.

V razstavnih dvorani je pestrih preprog in mehkih sedežev in mnogo kletk z mačkami. Jap pa stopa od kletke do kletke in prebira napise. Dvorana se vrsti za dvorano. Vse je polno ljudi in domačih in tujih mačk. Mnoge so si pridobile na prejšnjih razstavah častnih priznanj in svetlih kolanj, ki krasijo kletke. Mačke s smetišča — ne! — »Kraljice iz Afrike« ni med njimi. Jap pomisli, da so naposled vendarle odklonili njegovo mačko. »Ej, pa bodi!« se tolaži, »imam vsaj prost vstop in sedaj vem, kje bom lahko »našel« to ali to lepo mačko, da jo vrnem za visoko nagrado.«

Prav v sredini razstave je grozna gneča. Ob straneh so napete vrvi, da se tok posetnikov ne razlije na desno in na levo. Redarji skrbе za mir in red. Japu se zazdi, da je tu pred njim nekaj znamenitega. Gospoda v fraku in svili se umika zamazanemu dedcu, a ta je premajhen, da bi videl preko glav svojih sprednikov.

»Oj, kolike lepote!« vzklikne visoka gospa pred njim. »Kako plemenita žival!«

»Da, vidi se ji, da so živeli že nje pradedje v najboljši okolici med visokimi ljudmi.«

»Gotovo! Določili so ji rodopisno vrsto prav do starih Faraonov.«

»Koliko bi štela, če bi jo smela odnesti domov v svoj salon.«

In tako se pomenkuje gospoda dalje. V tem se prerije skozi gnečo razstavnih ravnatelj: »Oprostite, gospoda! Prosim nekoliko prostora. Umetnik je tu, ki bi rad naslikal biser naše razstave.«

»Zakaj ni »Kraljica« naprodaj?« potoži ona gospa. »Pregovorite vendar razstavljalca, da jo prodaja!«

»Ha, mož je bogat in ni mu do denarja. Pa poizkusim vseeno. Poizkusim, poizkusim, milostna gospa!«

Tedaj se prerine Jap do one točke. Za vsako ceno hoče videti, kaj je tam razstavljenega. Za hip se mu pokaže pozlačena kletka in na njej napis: »Kraljica iz Afrike«. Odlikovana z modrim častnim trakom in z zlato koiajno. Razstavil gospod J. Ni naprodaj.

Japu zastane dih, in v glavi se mu zavrti. In zakaj bi mu ne zastal dih in kako, da bi se mu ne zavrtelo v glavi, ko pa sedi tam v pozlačeni kletki na svilnati blazini v vsem veličanstvu — mačka s smetišča.

♦

Še dolgo je iztikal Jap tam okrog. Ves je bil poln veselja in blaženosti. Ker je čutil, da mora ostati bogati gospod razstavljalca nepoznan, je opravil vse nadaljne posle na razstavi zamorec v imenu svojega gospoda.

Razstava se je bližala koncu. Vrednost »Kraljice iz Afrike« je rasla v neskončnost. A siromak Jap ni dobro vedel, koliko se lahko zahteva za mačko. Zato je naposled pooblastil zamorca, naj jo prodaja za sto do-

larjev, kar ni bilo posebno veliko za mačko, ki je štela svoje pradede do Faraonov.

Pa so odnesli našo muco v visoko hišo najlepše ulice tistega mesta. Selitev ji ni bila všeč. Vsa je bila plaha in divja. Njeni novi gospodarji so se tolažili. Ker ji ni bilo do modrega traku za vratom in ne do božanja in ljubkanja, so rekli, da kraljice niso vajene temu. Če se je umaknila domačemu psičku na mizo med krožnike, so mislili, da se izogiblje nevrednemu občevanju s prostakom. Kadar je spretno privzdignila pokrov na mlekarski ročki, so se ji po sili smejali. Zda jspazdaj je hotela ubrati pot skozi šipe v oknu. To ji je bilo oproščeno, ker v Afriki nimajo s šipami zataknjenih oken. Nihče je ni pripravil do tega, da bi spala v lični, s svilo opaženi košarici. Gospoda se je tolažila z izgovorom, da je košarica premalo lepa. Pa so naročili drugo, lepšo. Ko se je ob ugodni priliki zatekla na smetišče, so ji odpustili tudi to nespodobnost, češ, da imajo visoke glave zmerom kakšne posebnosti.

(Dalje.)

Primožičev Niko